SOSNOWIEC KATOWICE

KURJER ZACHODNI

»ISKRA«

Dziennik polityczny, gospodarczy i literacki.

ROK. XVIII. PIĄTEK, 14 PAŹDZIERNIKA 1927 ROKU. Nr. 282.

Prenumerata miesięczna Zł. 3.50. Konto czekowe P. K. O — Warszawa — 61 553. Cena egzemplarza 20 groszy.

Plan stabilizacji waluty polskiej

obejmuje również reformę dotychczasowego systemu podatkowego.

PODPISANIE DEKRETÓW.

Warszawa, 13-10. (Tel. wł. O godz. 4 pop. minister skarbu Czechowicz przybył do p. Prezydenta Rzeczypospolitej, który **położył swój podpis na przedstawionych dekretach.** O godz. 5 popol. ponownie Monnet i Fisher przyjęci zostali przez premjera marsz. Piłsudskiego, z którym odbyli pożegnalną konferencję. Podpisanie dokumentów odbyło się o godz. 8 wiecz. w Ministerstwie skarbu, poczem p. minister Czechowicz wydał obiad na cześć delegacji.

PLAN STABILIZACYJNY.

Warszawa, 13-10. (Tel. wł.) — W nr. 88 Dziennika Ustaw z dnia 13 października 1927 r. ukazał się plan stabilizacyjny Rządu Rzeczypospolitej, który w streszczeniu brzmi, jak następuje:

Wysokość sumy nominalnej pożyczki stabilizacyjnej wynosi 62 miljony dolarów i 2 miljony funtów szterlingów. Stopa oprocentowania obligacyj będzie wynosić 7 proc. rocznie. Okres umożenia ustalono na lat 20. Umożenie będzie dokonywane w terminach półrocznych w cenie 103 proc. wartości nominalnej.

Obligacje mają być skupione przed terminem w całości lub częściowo po 103 proc. ich wartości nominalnej, poczynając od 15 października 1937 r. Związany z zaciągnięciem pożyczki plan stabilizacyjny dzieli się na cztery części: część pierwsza budżetowo-skarbowe i administracyjne zarządzenia, część druga stabilizacja waluty, część trzecia przepisy, dotyczące doradcy, część czwarta pożyczka zagraniczna.

Pierwszy rozdział mówi o **budżecie stabilizacyjnym**, przewiduje zachowanie **systemu miesięcznego budżetowania**, dąży do **nadwyżek budżetowych, omawia reformę systemu podatkowego** i przedsięwzięcie dalszych kroków do reorganizacji w systemie banków prywatnych.

Drugi rozdział poświęcony jest **sprawom monetarnym**: zmianie statutu w Banku Polskim, przewiduje podwyższenie pokrycia kruszcowego w B. P. do 40 proc., zwiększenie kapitału zakładowego i ogranicza obieg bilonu zdawkowego. W dalszym ciągu rozdział ten przewiduje **stabilizację złotego zbliżonego kursem do obecnego. Kurs ten wynosić będzie za dolara 8 zł. 91,41 groszy.**

Trzeci rozdział mówi o roli obserwatora amerykańskiego, a czwarty przedstawia plan zużycia pożyczki.

Plan stabilizacyjny przewiduje: 75 miljonów zł. na powiększenie kapitału Banku Polskiego; 140 miljonów zł. na przejęcie przez B. P. połowy emisji skarbowej; 90 milj. zł. na konwersję połowy emisji skarbowej na monety srebrne; 25 milj. zł. lub sumy jakie będą potrzebne na umorzenie długu płynnego skarbu; 75 milj. zł. na utworzenie płynnej rezerwy skarbowej; reszta zaś będzie użyta na cele rozwoju ekonomicznego, przedewszystkiem na kredyty dla rolnictwa i przedsiębiorstw państwowych.

—

Warszawa, 13-10. (PAT.) Dziś o godz. 5 popoł. prezes Rady ministrów marsz. Piłsudski przyjął w Belwederze wicepremjera Bartla i **odbył z nim dłuższą konferencję.** Następnie wobecności p. wicepremjera Bartla p. marsz. Piłsudski **przyjął pp. Fishera i Monneta,** z którymi rozmawiał przeszło godzinę, poczem p. marszałek **podpisał rozporządzenie p. Prezydenta Rzplitej o planie stabilizacyjnym i zaciągnięciu pożyczki zagranicznej oraz o stabilizacji złotego.** Wkrótce potem wicepremjer Bartel udał się na zamek, gdzie p. Prezydent złożył podpis pod wyżej wymienionemi dekretami. O godz. 20 rozporządzenie p. Prezydenta Rzplitej o planie stabilizacyjnym i o zaciągnięciu pożyczki zagranicznej oraz o stabilizacji złotego ukazało się w „Dzienniku Ustaw" Rzeczypospolitej w nr. 88.

Warszawa, 13-10. (PAT.) W godzinach wieczornych pp. Fisher i Monnet złożyli pożegnalną wizytę p. wicepremjerowi Bartlowi.

POSIEDZENIE RADY BANKU POL.

Warszawa, 13-10. (PAT.) Na dzisiejszem posiedzeniu Rady Banku Polskiego poza wysłuchaniem i rozważeniem sprawozdania dyrekcji oraz sprawozdań trzech komisyj Rady, odczytano protokuł komisji rewizyjnej Banku, poczem postanowiono m. i. **obniżyć od 15 bm. stopę procentową od zastawów zabezpieczonych papierami z 9 i pół do 9 proc., znieść prowizje, pobierane dotychczas od rachunków otwartych kredytów zabezpieczonych papierami,** natomiast ustalić minimalną liczbę dni przy obliczaniu odsetek na 6 dn. zaś w okresie od 24 każdego miesiąca aż do 1 następnego miesiąca włącznie 10 dni, stosunek udzielanych zaliczek przy zastawie papierów państwowych z 75 do 80 proc. wartości giełdowej, zwołać nadzwyczajne walne zebranie akcjonarjuszy Banku **na dzień 8, względnie 9 listopada.** Zebraniu temu będą przedstawione zmiany sytuacji w związku z przyjętym przez Rząd planem stabilizacyjnym.

Poseł sowiecki Bogomołow

O STOSUNKACH POLSKO - SOWIECKICH POLITYCZNYCH I GOSPODARCZYCH.

Warszawa, 13-10. (Tel. wł.) **Nowomianowany poseł sowiecki, Bogomołow, przyjął w dniu dzisiejszym przedstawicieli prasy polskiej. W oświadczeniu swem na wstępie wyraził zadowolenie, że pewne rozdźwięki, które istniały pomiędzy Polską i Rosją sowiecką dzięki dobrej woli obu stron zostały zlikwidowane.**

Sowiety — mówił pos. Bogomołow — nie przeciwdziałały rozwojowi Polski i nie nosiły się nigdy z zamiarami agresywnemi. Ustalenie przyjacielskich stosunków jest koniecznym warunkiem do współpracy obu krajów. W tym celu prowadzone są rokowania w sprawie paktu o nieagresji. Nie patrząc na znaczne różnice zdań obu stron w sprawie tego paktu, wierzę w pomyślne zakończenie rokowań, albowiem pakt ten zarówno jest ważny dla Polski, jak dla Rosji sowieckiej.

W taktacie ryskim Polska miała zagwarantowany zwrot dobytku kulturalnego i gospodarczego Polski, znajdującego się w Rosji. Jeżeli chodzi o zwrot dobytku przemysłowego, to został on w całości oddany. Zwrot zabytków kulturalnych znajduje się już na ukończeniu. Umowa generalna w tej sprawie znajduje się w przygotowaniu.

Przechodząc do stosunków gospodarczych, poseł Bogomołow stwierdził dodatnie wyniki w rozwoju tych stosunków. Obrót gospodarczy pomiędzy obu krajami w czasie od października 1926 r. do października 1927 r. wyrażał się cyfrą 13 i pół miljona dolarów. Zaprojektowane jest powiększenie obrotu handlowego między obu krajami. Przedstawiciel handlowy Sowietów kończy rokowania w sprawie znacznych zamówień i warunków kredytowych.

W zakończeniu pos. Bogomołow podniósł owocną działalność posła Patka, cieszącego się dużem poparciem kół sowieckich. Spodziewa się, że i on znajdzie dla swej akcji poparcie w społeczeństwie polskiem

Z DESZCZU POD RYNNĘ

wpadła Litwa przy zamianie poprzedniego rządu na obecny Waldemarasa.

POPRZEDNI BYŁ POD WPŁYWEM SOWIETÓW, OBECNY JEST POD WPŁYWEM NIEMCÓW.

Paryż, 13.10. (PAT) Prasa omawia w dalszym ciągu sprawę litewską. „Quotidien" podkreśla poważne komplikacje, dzielące w dalszym ciągu Polskę i Litwę, zaznaczając, że po zrzuceniu rządu, uważającego za pozostający pod wpływem sowietów, objął na Litwie władzę Waldemaras, **który uległ natychmiast wpływom niemieckim.**

W rezultacie ani Rosja ani Niemcy — pisze dziennik — nie dały dotychczas dowodów bardzo **uczciwych zamiarów względem Polski.**

Sytuacja jest więc poważna, **nie należy jej lekko traktować.** Dziennik kończy słowami: Oby ostatnie spotkanie ministra Zaleskiego z Briandem było dostatecznem lekarstwem.

RZĄD WALDEMARASA

LICZY ZAPEWNE NA OBCĄ POMOC W ZATARGU Z POLSKĄ.

Wiedeń, 13-10. (AW.) Pisma tutejsze zajmują się w dniu dzisiejszym sprawą zatargu litewsko-polskiego. Dziś zamieszcza na ten temat chrześcijańsko-społeczna „Reichspost" artykuł, w którym stwierdza, że **Waldemaras głównie ze względu na trudności wewnętrzno - polityczne szuka dywersji w dziedzinie polityki zagranicznej.** Nasuwa się przypuszczenie, że **liczy on przytem na obcą pomoc,** bo chyba nie można się łudzić co do rzeczywistego ustosunkowania się sił na granicy polsko-litewskiej i dochodzi do wniosku, że kompetentną instytucją do zlikwidowania tego zatargu jest Liga Narodów

JUŻ I NIEMCÓW

POCZYNA IRYTOWAĆ BEZCZELNOŚĆ LITEWSKA.

Berlin, 13.10 (PAT) „Deutsche Allgemeine Zeitung" stwierdza, że Litwa, która w granicach swego państwa prześladuje ludność niemiecką **odważa się dziś zwracać do Ligi Narodów z powodu rzekomego prześladowania ludności litewskiej w Polsce.**

Waldemaras — pisze dziennik — albo raczej grupa polityczna, która otrzymuje od innych dyspozycje, widzi słomę w oku polskiem a nie widzi belki we własnem

Niemcy nie mogą stanąć w obronie polskiej polityki mniejszościowej, ponieważ nie pozostaje ona w żadnym kierunku w tyle za jpolityką rządu litewskiego wobec mniejszości narodowej.

W kadym razie faryzeuszostwo polityczne, które przemawia z ostatniej noty rządu litewskiego, zasługuje na to, aby je postawiono pod pręgierzem.

Podpisanie dokumentów

USTALAJĄCYCH GRANICE POLSKO - CZECHOSŁOWACKIE.

Paryż, 13.10 (PAT) Wczoraj odbyło się tu uroczyste podpisanie dokumentów, dotyczących **ustalenia granicy polsko - czechosłowackiej.**

W uroczystości tej wzięli udział komisarze międzysojuszniczy pułkownik Ufler (Francja), jako przewodniczący, pułkownik Cery (Anglja) i Bellicelli (Włochy), oraz delegacje polska i czechosłowacka. Pierwszej przewodniczył prof. Goetel, drugiej inż. Roubike.

Podpisanie dokumentów oznacza całkowite ukończenie prac nad wytyczeniem granicy. Komisja międzysojusznicza zostaje tem samem rozwiązana.

Delegacje polska i czechosłowacka przystąpiły do opracowania szeregu układów, mających na celu wprowadzenie ułatwień w komunikacji i w stosunkach gospodarczych między strefami pogranicznemi.

CEDUŁA Z DNIA 13-10.

AKCJE: Bank Dyskontowy 133.00 — 134.00, Bank Handlowy 125.00, Bank Polski 160.00—156.50—157.50, Bank Zachodni 28.00—30.00, Bank Spółek Zarobk. 98.00—100.00—97.00, Czersk 1.32, Częstocice 3.75 —3.60—3.65, Gosławice 80.00, Michałów 0.77—0.76, Cukier 6.15—5.75—5.90, Łazy 0.46—0.48, Wysoka 141.00—142.00, Węgiel 118.00—116.00—117.00, Nobel 57.00—54.50 54.75, Cegielski 54.00—52.00—53.00, Fitzner 6.75—7.00, Lilpop 40.00—41.00—39.00, Modrzejów 10.50—10.75—10.15, Norblin 210.00, Ortwein 14.00—14.75, Ostrowiecki 101.00—98.00—99.00, Pocisk 3.15—3.20—3.15, Rudzki 67.00—65.00—65.75, Starachowice 86.00 —81.00—81.50, Ursus 17.25—17.00, Zawiercie 42.00—40.50, Żyrardów 22.00—20.00 — 20.50, Borkowski 4.20—4.35, Syndykat 13.00 Haberbusz 170.00, Spirytus 36.00—37.00, Żegluga 0.55—0.57.

WALUTY I DEWIZY: Dolar 8.88, Nowy Jork 8.90, Londyn 43.42, Paryż 35.02, Wiedeń 125.82, Praga 26.41 i pół, Szwajcarja 171.94.

Tendencja dla akcyj mocna, dla walut niejednolita.

WYKRYCIE JACZEJKI KOMUNISTYCZNEJ.

Warszawa, 13-10. (Tel. wł.) Władze bezpieczeństwa wykryły organizację młodzieży komunistycznej, która wydawała pismo pt. „Głos Ucznia". Drukowanie tego pisma odbywało się w drukarni „Poldruk".

POŻYCZKA PREMJOWA

Warszawa, 13.10 (AW) Minister skarbu projektuje wypuszczenie 2 pożyczek wewnętrznych w wysokości 25 i 100 miljonów zł.

Pierwszą pożyczkę wypuszczonoby, jako premjową. Obie pożyczki zostaną przeznaczone na ożywienie ruchu budowlanego.

PRZEGLĄD PRASY

Marzenia monarchistów.

Wileńskie monarchistyczno-sanacyjne „Słowo“, pisząc o zatargu litewsko - polskim wyraziło w rocznicę oswobodzenia Wilna przez wojska polskie przekonanie, że

Wielki program historyczny wykonać można jedynie narzuceniem go z góry. Instytucja monarchistyczna, jako więź stała... może być tu pomocna. Tę więź można stworzyć, można nią Polskę i Litwę połączyć.

A bezpośrednio potem:

Witamy dziś premjera Piłsudskiego... To syn ziemi kowieńskiej, potomek dawnych naszej ziemi dynastów... Wola jego nie spotka tu oporu... Witamy go w Wilnie, w stolicy wielkich książąt.

Całe szczęście...

Stwierdzając sukces PPS. przy wyborach do Rady m. Łodzi, a z drugiej strony fakt zdobycia przez komunistów niewiele mniejszej liczby głosów, półurzędowa „Epoka“ pisze:

Całe szczęście, że **w biegu tym PPS. dotrzymuje kroku komunistom i ich satelitom, a nawet ich dystansuje;** dale to gwarancję, że w pędzie nie będą uronione cele i interesy państwowe i że w tym czasie zdoła sformować się obóz środka, obóz umiaru, rozsądku i postępu, który zdoła zepchnąć obezwładnioną i jak kłoda ciążącą narodowi prawicę, zahamować niecierpliwość, ujawnianą przez lewicę społeczną i da państwu trwałe i zdrowe podstawy.

Dziwnie brzmi ten głos radości z tego powodu, iż PPS-owi udaje się często przelicytować w demagogji komunistów, a jeszcze dziwniejsze jest przeświadczenie, iż jest stąd korzyść dla państwa.

Rząd a prasa.

Notując fakt niebywały oddmawiania całej prasie informacji o pożyczce amerykańskiej, „Kurjer Warszawski“ zaznacza, że

Tylko dzięki poczuciu solidarności korporacyjnej obecnych na tej konferencji dziennikarzy, sprawozdawcy polityczni innych organów prasy (m. in. i „Kurjera Warszawskiego“) mogli zaznajomić szeroki ogół czytelników z wiadomościami, które miały być wyłącznym przywilejem czytelników pism pro-rządowych. Wartoby się zastanowić nad swoistością tego sposobu premjowania pism. przychylnych rządowi.

Na tę niezrozumiałą partyjność, która jest nie do pomyślenia w stosunkach między Rządem a opinją całego społeczeństwa w państwach praworządnych, zwraca również uwagę „Gazeta Warszawska“, która zauważa:

Są to metody bardzo dziecinne i szkodliwe dla państwa. Rząd, który pojęcie państwa identyfikuje z pojęciem rządu, który każdą opozycję wobec rządu uważa za antypaństwową — stosując takie metody, **najbardziej sam szkodzi i sobie i państwu.**

Zestawienie.

Pisząc o zawieszeniu O. W. P. we Wschodniej Małopolsce i krytycznie oceniając głosy pracy sanacyjnej na temat rzekomo antypaństwowej działalności O. W. P. lwowskie „Słowo Polskie“ zauważa:

Miejscowa prasa sanacyjna demagogicznie i lekkomyślnie zestawia już działalność O. W. P. z działalnością hurtek białoruskich i komunistów, — nie zdając sobie zapewne sprawy, jak bardzo zestawienia takie osłabiają wrażliwość społeczeństwa na zarzut antypaństwowości, jak znakomicie pomogają robocie komunistycznej w Polsce.

Wiadomości ze stolicy.

DZIAŁACZE P. P. S. W OBRONIE P. MORACZEWSKIEGO. Informują się, że szereg poważnych działaczy P. P. S., zarówno w stolicy, jak i na prowincji zamierza podczas zbliżających się obrad Rady naczelnej P. P. S. w Warszawie zażądać rewizji wyroku partyjnego na ministra Moraczewskiego. Inicjatorzy tego wniosku podkreślają zwłaszcza, że zdaniem ich ten motyw wyroku, który głosi, jakoby minister Moraczewski działał na niekorzyść klasy robotniczej, jest wysoce krzywdzący dla ministra Moraczewskiego.

Znakomity pisarz Bernard Shaw

o twórcy nowej Italji dyktatorze Mussolinim.

ODPOWIEDŹ PISARZA ANGIELSKIEGO SOCJALIŚCIE AUSTRJACKIEMU ADLEROWI.

Turyn, 13.10 (PAT) „Gazetta del Popolo“ przypomniawszy, że Fryderyk Adler zaatakował gwałtownie Bernarda Shawa za jego sąd niemal **życzliwy o faszyźmie** podaje przez jedno z pism angielskich, przedrukowuje obecnie **odpowiedź, jaką skierował Shaw pod adresem Adlera.**

W odpowiedzi tej Shaw zaznacza, iż należy **traktować z szacunkiem męża stanu,** który wprowadził dyktaturę do wielkiego kraju nowoczesnego, **bez jakichkolwiek korzyści osobistych, bez pomocy czynników społecznych, a jedynie przy udziale swych czarnych koszul.**

Włochy po wojnie znalazły się w sytuacji analogicznej do tej, jaka była we Francji po powrocie Napoleona z Egiptu. Mussolini, nie posiadając autorytetu wojskowego Napoleona, był dla Włoch tem, czem Napoleon dla Francji. Shaw, polemizując w dalszym ciągu na temat dyktatury i demokracji podkreśla, iż **„in“ despotyczny kosztuje trzy pensy angielskie podczas gdy frank demokratyczny kosztuje tylko dwa pensy.**

Włochy są rządzone przez człowieka, który wyszedł z ludu, podczas gdy we Francji, której hasłem jest wolność, równość i braterstwo, rządzi „pan“ Poincare. Mussolini, pomimo aktów nacechowanych impulsywnością, nie groził nigdy wybudowaniem tam na Nilu, w celu odcięcia odeń Egiptu i nie dopuścił się otwarcia kas Rakowskiego przez ich wyłamanie, naśladując w tym względzie rząd angielski. Jeżeli porównywać Włochy z utopją Mazziniego, to mogą się one nam wydawać pełne tyranji i błędów, lecz tak samo jest w Ameryce, tak samo Francji, Anglji i Rosji. Odpowiedź swą kończy Shaw słowami: **Dzieła przypisywane rządowi Mussoliniego nie są ani specjalnie faszystowskie, ani też włoskie: są to dzieła o charakterze ogólno ludzkim.**

Po ustąpieniu Rakowskiego z Paryża

RZĄD SOWIECKI MOZOLI SIĘ NAD ZREDAGOWANIEM NOTY DO FRANCJI.

Moskwa, 13-10. (AW.) W dniu wczorajszym obradowało raz jeszcze kolegjum komisarjatu ludowego do spraw zagranicznych, któremu przewodniczył komisarz Cziczerin, **ustalając tekst noty rządu sowieckiego w odpowiedzi na żądanie francuskie odwołania przedstawiciela sowieckiego w Paryżu,** Rakowskiego zgodnie z poprzednio przyjętemi już przez decydujące czynniki sowieckie postanowieniami ustąpienia postulatom rządu francuskiego i odwołania Rakowskiego z Paryża. Tekst noty ma być w dniu dzisiejszym przedłożony radzie komisarzy ludowych, która po zatwierdzeniu go prześle do Paryża. Nota obok ubolewania, iż dojść musiało do odwołania dyplomaty zasłużonego dla zbliżenia pomiędzy Sowietami a Francją, wyraża ma pewność, iż **incydent powyższy nie wpłynie ujemnie na dalsze stosunki pomiędzy obu krajami.**

Moskwa, 13-10. (AW.) Kwestja znalezienia następcy na stanowisko przedstawiciela sowieckiego w Paryżu dotąd jeszcze nie została załatwioną, za najbardziej prawdopodobną kandydaturę uważają tu byłego komisarza Ukrainy sowieckiej, Manuilskiego, przedstawiciela sowieckiego w Tokio, Dowgalewskiego oraz **głośnego twórcę traktatu brzeskiego Joffego.** Ta ostatnia kandydatura ze względu na rolę Joffego w roku 1918 prawdopodobnie **nie uzyskałaby agremant rządu francuskiego.**

Paryż w oczekiwaniu

PRZYLOTU DZIELNEJ LOTNICZKI AMERYKAŃSKIEJ.

Paryż, 13.10 (PAT) O samolocie „American Girl“, na którym Miss Elder przedsięwzięła lot z Ameryki do Paryża brak jest wiadomości od chwili, gdy widziano ją w odległości 400 mil na wschód od Nowego Jorku. Reflektory aerodromów całą noc oświetlały okolice paryskie w przewidywaniu ewentualnego przylotu lotniczki amerykańskiej.

Na lotnisku Le Bourget całą noc gromadzili się przedstawiciele prasy, którzy o świcie rozeszli się. Radjotelegrafiści słyszeli sygnały nadawane naprózno przez statki na wodach francuskich w kierunku samolotu amerykańskiego. Komunikaty o warunkach meteorologicznych na zachodzie Francji brzmią niepomyślnie.

Austrja otrzyma pożyczkę

W WYSOKOŚCI 21 MILJONÓW FUNTÓW SZTERLINGÓW.

Londyn, 13.10 (PAT) Na odbytem wczoraj posiedzeniu komitetu finansowego państw gwarantujących spłatę austrjackiej pożyczki postanowiono upoważnić rząd austrjacki do zaciągnięcia pożyczki inwestycyjnej w wysokości **725 miljonów szylingów austrjackich, co wynosi 21 miljonów funtów szterlingów.**

Pożyczka austrjacka zostanie m. in. użyta na elektryfikację, rozwój sieci kolejowych, rozwój sieci kablowej i ulepszenia w zakresie obsługi pocztowo-telegraficznej.

Na tem samem posiedzeniu odczytano memorjał statystyczny wskazujący na wzrost bogactwa ekonomicznego Austrji.

PODWYŻKA STOPY DYSK. W HOLANDJI.

Amsterdam, 13.10 (PAT) Bank holenderski w dniu wczorajszym podwyższył dyskonto od weksli z 3 i pół na 4 i pół procent.

TRZĘSIENIE ZIEMI.

Wiedeń, 13.10 (AW) Dziś o godzinie 6 i pół rano odczuto lekkie trzęsienie ziemi, którego centrum było i tym razem Schwedorf. Najsilniej odczuto trzęsienie na Semmeringu.

Z całej Polski.

ROZPORZĄDZENIE Z ROKU 1854.

Dyrekcja policji lwowskiej motywowała zarządzenie o zawieszeniu działalności O. W. P. w Wschodniej Małopolsce rozporządzeniem cesarskiem z dnia 20 kwietnia 1854 r. Prawnicy b. dzielnicy galicyjskiej znają dobrze to rozporządzenie. To nie ustawa, a rozporządzenie cesarza Franciszka Józefa, dotyczące t. zw. utrzymania i zachowania porządku. Używano go w wypadkach bardzo rozciągliwych. Stąd też nazywano je powszechnie „Kriegerrecht“ albo „Gummirecht“ — gdyż można było je wyzyskać w czasie wojny i w każdej okoliczności, tak rozporządzenie jest rozciągliwe i tak pod nie można podciągnąć wszystko, co się chce podciągnąć.

I na zasadzie tego rozporządzenia zawieszono się... działalność organizacji politycznej...

NIE BĘDZIE SĄDU OKRĘGOWEGO W CZĘSTOCHOWIE.

Nadeszła z Ministerstwa sprawiedliwości odpowiedź na złożony w kwietniu b. r. memorjał palestry i zainteresowanych sfer Częstochowy. W odpowiedzi Ministerstwo zaznaczyło, że utworzenie Sądu, który objąłby tylko pow. Częstochowski, zbyt obciążyłoby skarb państwa, że wystarczające są sesje wyjazdowe Sądu piotrkowskiego, że nadto brak odpowiedniego lokalu, mieszkań dla personelu i więzienia sprawiają, iż Sąd okręgowy w Częstochowie nie zostanie utworzony, a utworzenie jego oddziału nie jest przewidziane w ustawie.

NOWE WYNALAZKI WODNE.

Przez dwa dni na wodach stawu „Świteź“ przy ul. Isakowicza we Lwowie odbywał się pokaz wynalazków Kazimierza Świdelskiego, przy pomocy których można przebywać przez głęboką wodę. Wynalazca osobiście demonstrował łódkę, ważącą 3 kilogramy, zdolną unieść nawet dwie osoby. Łódka ta składa się z dwuch worków z gumowego płótna, wydłużonych w formie cygara. Oba płótna są napełnione powietrzem o ciśnieniu dwuch do trzech atmosfer, nadto połączone dwoma deseczkami przy pomocy rzemieni. Do garnituru tego należy także dwustronne wiosło. Następnie p. Świdelski demonstrował rower na pływakach, którym swobodnie poruszać się można po wodzie, wreszcie trzeci wynalazek, przyrząd do chodzenia po wodzie. Dwie płetwy prostokątne przymocowane do podudzia, umożliwiają poruszanie się w wodzie, a przy lekkiem obciążeniu człowiek zanurza się w wodzie tylko do pasa. Przeprowadzanym pokazom przyglądało się bardzo wiele publiczności, zwłaszcza ze sfer inżynierskich.

Z PRAWOSŁAWIA NA KATOLICYZM.

Unja w djecezji Łuckiej zatacza coraz szersze kręgi. Obecnie istnieją trzy formalne parafje wschodnie: Humniszcze, Krutniów, Pribieczno i filja tej ostatniej Kraska. W wymienionych parafjach za wyjątkiem Krutniowa, ludność posiada dawne cerkwie unickie, gdyż całe parafje nawróciły się. W tych dniach nasz Rząd wydał dekret rewindykacji cerkwi w Cechowie dla 4 nawróconej parafji. W ciągu tego roku przystąpiło do unji przeszło 3.000 dusz. Wszyscy unici odznaczają się silnemi, niewzruszonemi przekonaniami katolickiemi. Gdy biskup prawosławny Simon z Krzemieńca przyjechał do Humniszcz wraz z misjonarzami, skonfundowany, musiał tę wieś opuścić, przerywając nawet swe przemówienie. W Cechowie ... w wierze ks. protojerej P...enko. W ... biecznie i Kraśce administratorem jest ... Baz. Grosz; w Humniszczach — ... Pereczeklej, a w Krutniowie ks. Sielecki.

APLIKANT SĄDOWY KOMUNISTĄ.

W związku z wykryciem przez policję krakowską tajnego zebrania komunistycznego na Pargieńskich skałach, aresztowano aplikanta sądowego dr. Rotenberga, który pracował w biurze sędziego śledczego okręgowego sądu karnego w Krakowie. Aresztowany udział we wspomnianem zgromadzeniu ... zaprzeczył.

O pożyczce i jej znaczeniu.

Rząd trzymał układy o warunki pożyczki w wielkiej tajemnicy, nie można przeto jeszcze ocenić wyczerpująco jej znaczenia. Nie można również zestawiać jej z warunkami pożyczki t. zw. Dillonowskiej, ponieważ **w ciągu kilku lat zmieniły się zasadniczo konjunktury na światowym rynku pieniężnym**, przedewszystkiem obniżyła się przeciętna stopa procentowa od udzielanych pożyczek (z 8 do 5 lub 4 i pół proc.)

Dopiero, gdy ujawniony będzie „plan stabilizacyjny“ i „plan gospodarczy“, będzie można krytycznie rozpatrzyć doniosłość pożyczki, zobowiązania Rządu wobec wierzycieli co do polityki finansowo-gospodarczej, rolę „doradcy“ zagranicznego itp.

Zdawać trzeba sobie sprawę, że **pożyczka ma charakter stabilizacyjny**, czyli **przeznaczona jest głównie na zapewnienie stałości kursu złotego**, bezpośrednio przeto nie będzie użyta na inwestycje gospodarcze.

Trwające tak długo rokowania o pożyczkę w razie rozbicia się ich groziły poważnem niebezpieczeństwem. Pomijając wrażenie i skutki psychologji rozczarowania w kraju, rozbicie rokowań oznaczałyby rozejście się z decydującemi kołami finansowemi w świecie. Koła te nierychło przystąpiłyby wówczas do nowych rokowań, zapewne starałyby się swe niezadowolenie ujawnić w dotkliwy dla kredytu polskiego sposób.

PODSTAWA STABILIZACJI WALUTY.

(Opinja „Gazety Warszawskiej“).

Jedno jest pewne. Pożyczka zagraniczna, na korzystnych warunkach zawarta, jest koniecznością dla naszych finansów.

Pomimo znacznego wzrostu zapasu kruszców i walut w Banku Polskim, spowodowanego dłuższym okresem wyjątkowej aktywności naszego bilansu handlowego, rezerwy te nie są dostateczne dla trwałej stabilizacji naszej waluty.

Zachodzi obecnie dysproporcja między wielkością tych zapasów a możliwemi wahaniami w naszym bilansie płatniczym. Rok nieurodzaju, wzrost importu, nieraz konieczny i uzasadniony, osłabienie konjunktur dla naszego wywozu—są to wszystko czynniki, które mogą spowodować dłuższy okres bierności bilansu handlowego. Ta przejściowa jednak przerwa musi być wyrównywana z rezerw walutowych Banku Polskiego tak poważnych by podstawowe rezerwy nie mogły być dotknięte wahaniami bilansu płatniczego.

Polityka emisyjna Banku Polskiego łącznie z posiadaniem dość wielkich rezerw walutowych winna stworzyć ostatecznie podstawę dla równowagi naszego pieniądza.

Podobno jednym z warunków pożyczki zagranicznej jest natychmiastowa prawna stabilizacja złotego. Obawiamy się, że sprawa ta nie została należycie ujęta. Stabilizacji pieniądza nie stwarza dekret, ale całokształt stosunków finansowych, gospodarczych i politycznych danego państwa, które albo mają w sobie moc równowagi dla pieniądza, albo kryją dla tej równowagi niebezpieczeństwa.

Z objawów gospodarczych — największe niebezpieczeństwo dla pieniądza tkwi w zwyżkowej tendencji cen i dopóki będziemy świadkami tak jeszcze nieregularnych i płynnych stosunków, jakie dają się zauważyć jeszcze w Polsce w zakresie spraw tak silnie z poziomem cen związanych — można wątpić, czy natychmiastowa stabilizacja prawna jest właściwa. Dość przytoczyć niektóre tylko nieustalone czynniki, które będą jeszcze u nas oddziaływały na poziom cen: płace robotnicze są za niskie; stopa procentowa za wysoka, rozłożenie ciężarów podatkowych niesprawiedliwe, wynagrodzenie funkcjonarjuszy państwowych niedostateczne.

Na poziom cen może też mieć wpływ wielki polityka emisyjna Banku Polskiego. Miejmy nadzieję, że będzie ona pomimo większych rezerw bardzo ostrożna. Z chwilą wycofania z obiegu biletów zdawkowych i oparcia całego obiegu na biletach Banku P., nasza instytucja emisyjna odzyskuje całą moc swego wpływu na regulowanie obiegu pieniędzy, a przez to wzrasta jej odpowiedzialność.

Wchodzimy w związku z otrzymaną pożyczką zagraniczną w okres ustalenia dalszych wytycznych dla polityki skarbowej Polski.

Musi ona stworzyć w życiu gospodarczem i w finansach państwa podstawy dla rzeczywistej stabilizacji naszej waluty...

PORÓWNANIE Z INNEMI POŻYCZKAMI.

(Opinja „ABC“)

Banki zagraniczne udzielały nam dotąd kredytów, lecz na bardzo wysokie oprocentowanie i tylko krótkoterminowych. Skutek tych kredytów był taki, że gdy dla przedsiębiorstwa nadchodził moment krytyczny banki wypowiadały kredyt i żądały skonwertowania udzielonych sum na akcje przedsiębiorstwa.

W ten sposób kapitały zagraniczne ulokowały się bardzo silnie między innemi np. w naszym przemyśle cukrowym, opanowanym przez Holendrów (ostatnio omalże wpadła w ich ręce wielka cukrownia w Małopolsce). Kapitaliści wiedeńscy opanowali przemysł cementowy; w ten sposób odbywało przenikanie pieniądza obcego do przemysłu żelaznego i górnictwa. Jeszcze kilka lat takiej sytuacji, a należałoby się liczyć z przejściem większych zakładów naszych całkowicie w ręce obce.

Pod tym więc względem obecna pożyczka odegra rolę poważną, bo nie tylko pomoże nam wyrwać się z rąk bankierów obcych — lichwiarzy, lecz zetknie nas bezpośrednio z inwestorami, t. z. z szeregiem właścicieli drobnych oszczędności.

Pożyczka amerykańska niewątpliwie jest uwieńczeniem dzieła stabilizacji zapoczątkowanego przez ministra Zdziechowskiego.

Fakt przyjścia pożyczki w okresie zrównoważenia budżetu powinien być gwarancją że pożyczka nie zostanie zmarnowana na bieżące wydatki, lecz będzie całkowicie zużyta a rozwój życia gospodarczego.

Na pierwszy plan wysuwa się konieczność inwestycyj budowlanych.

Czasowo osiągnięta stabilizacja pieniądza powinna się stać obecnie trwałą gdyż plan pożyczki przewiduje powiększenie kapitału zakładowego Banku Polskiego, wycofanie biletów zdawkowych, oraz biletów skarbowych jak również stworzenie zapasu kasowego, dla Skarbu Państwa.

W ten sposób powinny zniknąć szkodliwe dla życia gospodarczego namiastki pieniądza. k

KALKULACJA POŻYCZKI.

(Opinja „Rzeczpospolitej“.)

W szczególności pozorną tylko i na laików obliczoną wartość ma argument o rzekomo wielkim sukcesie, odniesionym skutkiem podwyższenia kursu emisyjnego z 90 na 92. Podwyższeniu kursu bowiem towarzyszyło zarazem skrócenie czasu pożyczki z pierwotnie proponowanych 33 lat na 20, co ma swoje następstwa dla wysokości rzeczywistego oprocentowania. Jeśli prowizja konsorcjum bankowego, ustalona pierwotnie na 6 procent, nie uległa zmianie, w takim razie otrzymujemy obecnie gotówką za obligację 100 dol. 86 dol., zamiast poprzednich 84, jednakże różnica między wysokością wypłaty gotówkowej a kursem wykupu (103), która poprzednio wynosiła 19 na 100 po 33 latach czyli w chwili obecnej po skapitalizowaniu wedle 7 proc. równała się 2.038 na 100, teraz wynosi 17 po 20 latach, czyli w chwili zaciągania pożyczki 4.394, tak, że oprocentowanie rzeczywiste, które przedtem wynosiło 8.541 proc., teraz wynosi 8.578 proc., czyli nawet o 0.037 proc. więcej, co odpowiada różnicy rocznej 23.000 dol.

Różnica wprawdzie minimalna, pozatem być może, że ustalenie kursu emisyjnego na stopie nie gorszej od pożyczki niemieckiej jest ważnym atutem dla naszego prestiżu, z drugiej strony jest jednak faktem jest, że finansowo nie stanowi to dla nas żadnej korzyści, ale raczej tę niedogodność, że skrócenie czasu trwania pożyczki zmusza nas do wycofywania co roku na fundusz amortyzacyjny po 4 proc. zamiast tylko 2.4 proc., jak było poprzednio. Pozatem zresztą o wiele bodaj lepsze byłoby zaufanie kredytowe na 33 lata, niż tylko na 20.

Natomiast uzyskanie możności spłaty po 10 już latach jest zdobyczą niewątpliwą, gdyż pozwoli nam obecną pożyczkę (która w takim razie miałaby oprocentowanie faktyczne w ciągu tych 10 lat po 9.049 proc.) skonwertować w roku 1937 na znacznie tańszą.

Tak się przedstawia historja i kalkulacja pożyczki.

ROLA CUDZOZIEMCA W B. POLSKIM

(Opinja „Głosu Prawdy“).

Stróżem złotego jest Bank Polski. Jego obowiązkiem jest dbać o trwałą stabilizację pieniądza. Celem uzdolnienia go do spełnienia tej funkcji, w statucie B. P. dokonane zostaną zmiany zmierzające do: zwiększenia kapitału zakładowego; zmiany wymagań dotyczących pokrycia złotego: **wyboru cudzoziemca na członka Rady Banku;** umożliwienia sprzedaży lub zastawu weksli wyrażonych w walucie złotowej. Wreszcie Bank P. współpracować będzie z Rządem w dziedzinie kontroli prywatnych długoterminowych pożyczek zagranicznych i regulowania ich dopływu.

Wypada jeszcze wspomnieć **o roli cudzoziemca,** który ma być wprowadzony do Rady B. P., zwanego inaczej doradcą finansowym. Sprawa ta była wiosną przedmiotem długotrwałej dyskusji między bankami i Rządem, a także żywego zainteresowania opinji publicznej. Plan stabilizacyjny określa rolę doradcy bardzo ściśle. Ma nim być Amerykanin. Okres jego urzędowania trwa trzy lata, przyczem może on ustąpić wcześniej, gdy uzna swój dłuższy pobyt za zbyteczny. Będzie on doradcą Rządu za pośrednictwem ministra skarbu w sprawach związanych z wykonaniem planu stabilizacyjnego. Będzie on ponadto mógł pełnić funkcje przedstawiciela emitujących pożyczkę banków w sprawie zwalniania wpływów z pożyczek. W wypadku nieporozumienia między Rządem a doradcą, obydwie strony powołują po jednym swoim przedstawicielu, którzy zmierzać będą do wyrównania różnic.

KREDYTY AMERYKAŃSKIE W INNYCH PAŃSTWACH.

(Opinja „Naszego Przeglądu“).

Prawie w tym samym czasie, kiedy p. Grabski zaciągnął pożyczkę u p. Dillona, zabezpieczywszy odsetki i amortyzację dochodami z akcyzy od cukru a kapitał cały wpływami brutto z kolei, dostały Czechy pożyczkę stabilizacyjną zabezpieczywszy tylko amortyzację, natomiast kapitał sam nie został zabezpieczony na majątku państwowym.

Ale i warunki pożyczkowe dla Czechosłowacji, której nietylko bilans płatniczy, ale i bilans handlowy jest od kilku lat aktywny, były ciężkie. Wprawdzie kurs emisyjny pożyczki z roku 1922 wynosił w Ameryce i Anglji 96 i pół proc., a w Holandji 93 i pół proc., ale była ona zabezpieczona na wpływach z ceł i na dochodzie netto z monopolu tytoniowego i rząd czeski zobowiązał się przesyłać do Londynu w tygodniowych ratach należność za kupon i na amortyzację. Świadczy to o braku zaufania kapitalistów zagranicznych do kliyenta swego.

Pożyczkę stabilizacyjną zaciągnął rząd czeski w czasie, kiedy jego budżet był oddawna zrównoważony, umorzywszy spłatę długów wojennych. Życie gospodarcze w kraju kwitnęło, czego wyrazem był aktywny bilans handlowy. Mimo to faktyczne oprocentowanie tej pożyczki stabilizacyjnej wynosiło 9 proc. Wprawdzie kurs emisyjny wynosił 96, a oprocentowanie 7 i pół proc., ale pożyczka amortyzowana jest po 105 nawet w razie wcześniejszego wykupu obligacyj.

Kurs emisyjny pożyczki Davesa dla Niemiec wynosił 92, stopa procentowa 7, skup tych obligacyj ma być 15.10.1949 r. po kursie 105, przynosi więc 8.17 proc. Natomiast późniejsze pożyczki dla niektórych państw lub miast Rzeszy były pomyślniejsze. I tak pożyczka dla Bawarji z 1926 r., wypuszczona była po kursie emisyjnym 92 i trzy czwarte na 6 i pół proc., skup obligacyj po 100, pożyczka zaś dla Prus z daty 13 września 1926 r. była emitowana po 95, oprocentowanie 6 i pół, cena zwrotna 100.

Pożyczki dla państw i krajów są zawsze droższe, państwa bowiem zaciągają pożyczki długoterminowe na przeciąg od 20—35 lat, a przy takich pożyczkach uważają kapitaliści zagraniczni, że ryzyko jest wielkie. Zagranica nie ma zaufania do stosunków politycznych w Europie środkowej i dlatego i kurs emisyjny jest niski i cena wykupu obligacyj wysoka, natomiast pożyczki dla przedsiębiorstw przemysłowych są o wiele dogodniejsze. I tak Berliner Staedt Elektr. Werke otrzymały z końcem r. 1926 pożyczkę na 25 lat po kursie emisyjnym 98, oprocentowanie 6 i pół. cena wykupu obligacji 100.

Feldmarszałek von Hindenburg,

CZY PREZYDENT VON HINDENBURG?

Korespondencja własna „Kurjera Zachodniego“.

Berlin, w październiku. 1927 r.

„Nie mamy bynajmniej zamiaru czynić marszałkowi z tej racji wyrzutów, musimy jednakowoż stwierdzić, że nie umiał on należycie wywiązać się ze swojej roli. Niezawodnie, przyznajemy jaknajchętniej, że są to sytuacje bardzo delikatne i trudne, jesteśmy wszakże przeświadczeni, iż w częstych wypadkach mógł był feldmarszałek postąpić zupełnie inaczej, aniżeli tego sobie życzył prezydent Rzeszy“.

Przebieg uroczystości jubileuszowych dowiódł, że redaktor „Deutsche Tageszeitung“ wyraził i tym razem pogląd nietylko swój osobisty, ale i całego obozu reakcyjnego, przy każdej sposobności jaskrawo manifestującego głęboki żal do prezydenta Hindenburga za sprzeniewierzanie się przeszłości marszałka Hindenburga. Czy jednak obóz ten ma słuszność?

Na piedestał bohatera narodowego wszedł Hindenburg po stopniach swoich zwycięstw na polu bitwy, ale zanim jeszcze zdołał entuzjazm narodowy pokryć hołdowniczemi gwoździami całą postać krzyżackiego mściciela z pod Tannebergu, sięgnęli dawni jego towarzysze broni i najbliżsi podkomendni po wawrzyny, składane u stóp wzniesionego mu za życia pomnika, i poczęli dzielić je pomiędzy siebie. Tłum dowiadywał się, czytając obfitą literaturę pamiętnikarską, że Hindenburg wogóle ani żadnej inicjatywy nie posiadał, ani ważniejszego postanowienia sam powziąć nie był zdolny.

„Przestaliśmy go w końcu nawet informować o tem, gdzie znajdują się poszczególne korpusy armji“ oświadcza pułkownik Bauer, szef biura operacyjnego w ówczesnym sztabie generalnym.

„Z przyjemnością konstatowałem, że — poczynając od bitwy pod Tannenbergiem, a kończąc na październiku 1918 roku — marszałek zawsze godził się na moje projekty i aprobował moje rozkazy, które ustalały plany wszystkich działań naszych“ — chwali się generał Ludendorff.

Gdy więc później ci sami ludzie, tak kategorycznie zaprzeczający Hindenburgowi talentów wojskowych, nawet siły woli, żądają, iż prezydent nie potrafił dorównać marszałkowi, wolno zakwestjonować i szczerość i słuszność ich ujemnych sądów o dzisiejszej, cywilnej służbie ex-głównodowodzącego armją niemiecką.

W rzeczywistości Hindenburg, prezydent demokratycznej republiki, traktuje z wielką pobłażliwością Hindenburga, feldmarszałka wojsk Jego Cesarsko-Królewskiej Mości Wilhelma Hohenzollerna, i pozwala mu manifestować publicznie przy każdej sposobności swoje gorące sympatje dla monarchistycznych organizacyj bojowych. Jednemi ustami zapewnia uroczyście ów germański Janus: „Od czasów ostatniej wojny byłem stale przeciwny wszelkim konfliktom zbrojnym, jestem bowiem absolutnie przeświadczony, że wyniki ich byłyby zgubne dla Niemiec“. Drugiemi natomiast ustami przemawia on na kongresie „Stahlhelmu“ w Adelsheute!: „Wierzę, iż zagrzmi jeszcze raz melodję: „Einzug nach Paris“, tam gdzie należy, na tem samem miejscu, dokąd dotarłem w 1870 roku“ Hindenburg prezydent składa przysięgę na wierność konstytucji republikańskiej, Hindenburg feldmarszałek zaś ustępuje miejsca przy składaniu wieńców na grobie poległych gwardzistów reprezentantom ex-kajzera. Hindenburg prezydent ślubuje stać na straży obecnego ustroju państwowego i zagwarantowanych swobód obywatelskich, Hindenburg feldmarszałek odbiera, po wygłoszeniu mowy tannenbergskiej, depeszę z powinszowaniem od tego, którego zapewnia w liście o „swojem najzupełniejszem oddaniu i którego mianuje się być „najpokorniejszym sługą dozgonnym“.

Jako głowa państwa, przyswaja sobie nowożytne hasła pacyfistyczne i akceptuje pakt locarneński, a jednocześnie, jako zwierzchnik wojskowy, tłomaczy przybyłej na audjencję delegacji weteranów: „Niestety, jesteśmy dziś najsłabsi, musimy więc ustąpić, zgrzytając zębami!“. Hindenburg w mundurze zadaje ciągle kłam Hindenburgowi w tużurku — z pod nieumiejętnie wiązanego krawata cywilnego wygląda czarno-biała, z pietyzmem noszona, wstęga Hohenzollernowskiego krzyża „Pour le merite militare“, a stanowionego przez Fryderyka Wielkiego.

W. K.

Kronika Zagłębia.

KALENDARZYK.

14 piątek	Dziś Kaliksta P. Jutro Teresy i Jadwigi Wsch. słońca 5 57 Zach. „ 16 48

Kinoteatry w Sosnowcu

grają dzisiaj:

Kino „Zagłębie" — „Ofiara podstępu".
Momus — Od piątku „Iwonka".

Repertuar teatru w Sosnowcu.

W SOSNOWCU.

Dziś jeden występ znakomitego artysty Karola Adwentowicza w najnowszej sztuce Rudolfa Lothara „Syn Cezarowy" w otoczeniu artystów scen warszawskich: Barbary Kościeszanki, Witolda Rolanda i innych. Ceny miejsc od 1.20 do 5.20 zł. Abonament nieważny. Początek o godz. 8.15.

W sobotę 15 bm. premjera „Krzyk za dzieckiem", pełna humoru i zabawnych sytuacyj farsa Aleksandra Engla i Juljusza Horsta z udziałem pp.: Topolskiej, Castori, Bilińskiej, dyr. Zbuckiego, Brandta, Heniowskiego, Jagłarza i innych. Ceny miejsc zwykłe od 70 gr. do 4.20 zł. Abonament ważny procentowy. Początek o godz. 8.15.

W niedzielę 16 bm. dwa przedstawienia dla dzieci „Wesele lalki" baśń fantastyczna Bronisławy Ostrowskiej na tle pomysłowych dekoracyj, urozmaicona śpiewami i tańcami ukaże się dwukrotnie w niedzielę o godz. 11 rano i o 4 popol. Ceny miejsc od 70 gr. do 2.20 zł. Abonament ważny bez procentu.

W niedzielę wieczorem o g. 8.15 „Krzyk za dzieckiem" po raz drugi.

W BĘDZINIE.

W poniedziałek 17 bm. w sali „Nowości" „Krzyk za dzieckiem".

W DĄBROWIE.

W środę 19 bm. dwa przedstawienia teatru miejskiego z Sosnowca: popołudniu o godz. 4 dla dzieci „Wesele lalki", wieczorem o godz. 8.15 „Krzyk za dzieckiem".

Jaracz w Dąbrowie.

Jutro, w sobotę, przyjeżdża do Dąbrowy ze swym zespołem dramatycznym znakomity artysta Stefan Jaracz. Odegraną zostanie komedja Perzyńskiego pt. „Szczęście Frania". Początek o godz. 8.15 w sali Resursy.

Zarówno genjalny talent Jaracza, jak również znakomity zespół, składający się z artystów dramatycznych Teatru Narodowego i Teatru Polskiego w Warszawie, będą niewątpliwie dostatecznym magnesem przyciągającym liczne rzesze publiczności.

Teatr w Katowicach.

WIECZÓR BALETOWY.

W sobotę, dnia 15 b. m. występuje zespół baletowy teatru polskiego w Katowicach z premjerą wieczoru baletowego. Na urozmaicony program złożą się: 1) Poemat symfoniczny Władysława Żeleńskiego w „Tatrach" w układzie i inscenizacji baletmistrza W. Wierzbickiego. 2) Fragment wschodni „Sprzedaż niewolnic" muzyka Delibesa. 3) Divertissement baletowe w wykonaniu całego zespołu baletowego z primabaleriną St. Matuszewską i baletmistrzem W. Wierzbickim na czele. Reżyseruje baletmistrz W. Wierzbicki. Dyryguje kapelmistrz L. Hładyłowicz.

REPERTUAR.

Sobota dnia 15 bm. „Urwis" dla szkół (popołudniu).

Sobota dnia 15 bm. „Wieczór baletowy" (premjera).

Niedziela dnia 16 bm. „Urwis" o godz. 3 popoł.

Niedziela dnia 16 bm. „Tosca" (występ Dymitra Smirnowa).

Wtorek, dnia 18 b. m. „Faust" (ostatni gościnny występ Dymitra Smirnowa).

Nie wymyślać urzędnikom!

(l) 28-letnia Konstancja Stankowska z Dąbrowy (Czarna Droga 14), załatwiając w dn. 17 czerwca formalności biletowe przy okienku kasy na dworcu Będzin-miasto nawymyślała kasjerowi Albinowi Koperskiemu (Sosnowiec, Piłsudskiego 92) od złodziei i szubrawców.

Sąd okręgowy w Sosnowcu skazał krewką niewiastę na 2 tygodnie więzienia.

Sytuacja w przemyśle węglowym.

DEMONSTRACYJNE UCHWAŁY.

Klasowy Związek górników coraz wyraźniej mówi o przygotowaniach do strajku na kopalniach Zagłębia Dąbrowskiego i Krakowskiego. Z jego uchwały, powziętej w dniu 11 bm., wynika jednak, że **mamy tu do czynienia z próbą strajku politycznego dla podkreślenia opozycji PPS. wobec obecnego Rządu.**

Wskazuje na to m. i. uchwała, domagająca się, by Rząd zmusił bezwłocznie te kopalnie, na których z powodu braku zamówień praca trwa mniej niż 6 w tygodniu, do uruchomienia pracy we wszystkie dni tygodnia. Gdyby zaś kopalnie te nie zostały uruchomione przez pełny tydzień, to wówczas—jak brzmi uchwała Związku klasowego — Rząd winien upaństwowić je, w międzyczasie zaś winien Rząd wypłacić robotnikom 60 pr. zarobku za te dni, w których kopalnie nie były czynne.

Trudno powyższą uchwałę rozumieć inaczej jak demonstrację polityczną przeciw Rządowi, który przecież nie posiada żadnych środków, by zmusić przedsiębiorstwa do produkcji bez widoków zbytu wydobytego węgla.

REZULTAT BADAŃ KOMISJI RZĄDOWEJ.

Jak wiadomo, przemysł węglowy od dłuższego czasu domaga się uregulowania sprawy cen węgla, gdyż ceny te są w stosunku do cen wszelkich artykułów niewspółmiernie niskie. Ceny te są również znacznie niższe od cen węgla przed wojną, w szczególności niskie są ceny węgla dla kolei państwowych, wynoszą bowiem 2 zł. 09 gr. za korzec węgla grubego, co odpowiada 45 kop. Jak wiadomo, przed wojną węgiel kosztował 75 kop. za korzec, czyli obecna cena węgla dla kolei wynosi niewiele więcej niż połowa ceny przedwojennej. Wszystko to postawiło polski przemysł węglowy w nadzwyczaj ciężkie położenie.

Na skutek wielokrotnych przedstawień przemysłu o konieczności podniesienia cen węgla do normalnego poziomu Rząd wyłonił komisję międzyministerjalną, która w ostatnim czasie zbadała szereg kopalń w Zagłębiu Dąbrowskiem i Krakowskiem. O rezultacie badań tej komisji zamieściła **Ajencja Wschodnia** następujący komunikat, który dosłownie przytaczamy:

Komisja międzyministerjalna, w skład której wchodzili przedstawiciele Ministerstwa Skarbu, Ministerstwa przemysłu i handlu, Ministerstwa kolei oraz prezydjum Rady ministrów, ukończyła badania kosztów własnych wydobycia węgla w Zagłębiu Dąbrowskiem i Krakowskiem.

Komisja ta stwierdziła, że w pierwszem pół roczu r. b. wszystkie kopalnie pracowały ze stratami. Straty te, wynikłe z powodu niskiej ceny węgla, przy jednoczesnych wielkich kosztach wydobycia, sięgają zł. 2.50 na jednej tonie.

Przy badaniu Komisja ustaliła te straty, nie biorąc pod uwagę strat, jakie poniosły kopalnie wskutek wynajmu wagonów. Również nie była uwzględniona obowiązująca, na podstawie dekretu p. Prezydenta, amortyzacja, wynosząca złotych w złocie 3 od tony. Komisja mianowicie ustaliła daleko mniejszą cyfrę.

Komisja międzyministerjalna przeprowadziła w ciągu trzech tygodni szczegółowe badanie wszystkich pozycyj i ustaliła stratę zł. 2.50 na tonie, mniej więcej we wszystkich kopalniach Zagłębia Dąbrowsko-Krakowskiego. Przemysł węglowy tego Zagłębia znajduje się obecnie w identycznej sytuacji, w jakiej znajdował się przemysł węglowy angielski w okresie, poprzedzającym strajk węglowy w Anglji. Dlatego też wskazanem byłoby, aby czynniki rządowe zwróciły uwagę na obecne położenie naszego przemysłu węglowego i przeprowadziły zmiany cen węgla według ustalonych przez Komisję rzeczywistych kosztów własnych. (AW.)

Wspólnik sekciarski Huszny,

SKAZANY ZA NADUŻYWANIE TYTUŁU „KSIĄDZ".

Przed sądem w Bydgoszczy stawał znany w Zagłębiu Dąbrowskiem sekciarz Kocyłowski z grupy Huszny, oskarżony o bezprawne używanie tytułu księdza.

Ks. prob. Skonieczny, powołany jako biegły, udowodnił na podstawie historycznej, że tytuł „ksiądz" przysługuje jedynie duchownym rzymsko-katolickim. Oskarżony zaś nadużywając tego tytułu wprowadza w błąd ludność katolicką, wywołuje zamieszanie pojęć i budzi zgorszenie.

Sąd skazał sekciarza na 60 zł. kary.

Posiedzenie Rady miejskiej w Będzinie.

W sobotę dnia 15 bm. odbędzie się posiedzenie Rady miejskiej w Będzinie. Na porządku obrad figuruje 20 spraw.

„Spadkobierca".

W dniu 16 bm. (niedziela) o godz. 7.30 wiecz. w klubie T-wa Sałamr zostanie odegrana przez miejscową sekcję sceniczną komedja w 3 aktach pod tytułem „Spadkobierca", z której dochód przeznacza się na dokończenie budowy Strażnicy (Dom ludowy).

Do kroniki z wtorku 11 b. m. o uroczystości poświęcenia sztandaru katolickiego Towarzystwa Polek na Pogoni wkradły się pewne pomyłki, a mianowicie: gości zebranych witała przewodnicząca Koł Towarzystwa Polek p. Madeyska a nie p. Madeya; pominięto również, iż w czasie nabożeństwa przygrywał na skrzypcach p. Sieja, znany skrzypek-wirtuoz w Sosnowcu.

Dwa procesy komunistyczne.

(l) Dziś rozpocznie się w Sądzie okręgowym w Sosnowcu proces przeciwko 19 komunistom, w dniu 28 b. m. zaś odbędzie się drugi proces przeciwko 18 zwolennikom ustroju sowieckiego.

Plaga kłusownictwa.

Właściciele gruntów oraz myśliwi zwracają się za naszem pośrednictwem do odpowiednich władz z prośbą o podjęcie energicznych kroków z plagą kłusownictwa, które na terenie Zagłębia przybrało niebywałe rozmiary. W okolicach np. Grodźca i Czeladzi potworzyły się wprost bandy kłusowników uzbrojonych w długie drągi z widelkami, którzy bez miłosierdzia tępią wszelką zwierzynę, przyczem dzięki bezkarności rozwydrzenie kłusowników doszło do tego, iż myśliwych nietylko obrzucają stekiem najordynarniejszych obelg i pogróżek, lecz atakują nawet kamieniami.

Są to istotnie niebywałe stosunki i należy się spodziewać energicznej interwencji władz, inaczej bowiem i tak nędzny zwierzostan ulegnie całkowitej zagładzie, a czemu wszelkiemi siłami powinno się przeciwdziałać.

Systematyczna kradzież spirytusu w fabryce wódek.

Niemiła niespodzianka spotkała p. Posmykiewicza właściciela fabryki wódek przy ul. Wiejskiej 14 w Sosnowcu, po powrocie z wywczasów letnich. Stwierdził mianowicie że w fabryce popełniano od dwuch miesięcy systematyczną kradzież spirytusu, wartość którego wyniosła około 2000 zł. O spostrzeżeniu swem zawiadomił urząd śledczy w Sosnowcu, który, przeprowadziwszy dochodzenie, wykrył złodziejki i paserkę. Okazało się mianowicie że kradzieży dokonywała b. robotnica miejska Kostecka Jadwiga z Sosnowca. W „robocie" tej pomagała jej koleżanka Barska Aniela ślązaczka. Kradziony spirytus Kostecka wynosiła w wiadrach do stróżki domu w którym mieści się fabryka, Kirkowskiej Zofji. Ta zaś rozlewała spirytus do butelek i sprzedawała go swym znajomym. Kostecką i Kirkowską aresztowano i przekazano do dyspozycji sędziego śledczego.

Porady domowe.

ZAMIAST STOLIKA NOCNEGO.

Zwyczaj stawiania przy łóżku stolika nocnego wyszedł już z mody. Tembardziej, że w bardzo wielu wypadkach łóżko zastąpione jest otomaną, która w dzień zamienia się ... palnię na salon. W wielu jednak rodzinach znajdują się z dawnych czasów stoliki, które przy odrobinie fantazji i pracy z łatwością dla innego celu przerobić się dadzą. ... dejmijmy naprzykład szufladę i drzwiczki, wybijmy wnętrze materjałem dostosowanym do koloru drzewa, ustawmy w niem kilka ... lub onych książek — i mamy gotową ... ręczną bibljoteczkę. W ten sam sposób ... rzyć możemy minjaturową tualetkę, układając na miejscu książek przybory do ...nia, pudry, flakony itp. Najładniejsza przeróbka następująca: wyjmijmy drzwiczki i ścianki, tworzące szafkę, pozostawmy ... ko szufladę. Do czterech słupków przybijmy na wstążkach worek, a otrzymamy neseser do robót. Szuflada zawierać będzie igły, szydełka, nici, wełny, jedwabie — worek zaś samą robótkę. (H. N.)

Wszystkim tym, którzy przyczynili się do uświetnienia uroczystości poświęcenia sztandaru Katol. Tow. Polek na Pogoni, a zwłaszcza przewielebnemu duchowieństwu jako to: ks. prałatowi Pędzichowi za uroczyste nabożeństwo i poświęcenie sztandaru, ks. prefektowi Koźlickiemu za wspaniałe i podniosłe kazanie, ks. dr. Marchewce za pomoc i referat w czasie akademji, ks. proboszczowi Brykalskiemu i ks. wikaremu Krawczykowi za współudział w uroczystości; szanownym i zacnym Chrzestnym, jako to: p. Kośfatowej, p. Surówczynie, p. dr. Tepichtowej, p. Królowej, p. A. Madeyskiej, p. Stefani ..., p. Kosmalowej, p. inż. Woźniakowej, p. Libowej, p. Skrzekowej; przewielebnemu ks. kan. Mazurkiewiczowi z Dąbrowy, p. dr. Mrowskiemu, p. dr. Nowakowskiemu, p. Kosmalowi, p. Hessemu, p. Dudzie, p. Bernadzkiewiczowi, p. Godlewskiemu, p. Chrobotowi i p. Kosowi; p. Siej! za cudowną grę na skrzypcach w czasie nabożeństwa; p. Godeckiemu za śpiewy chóralne, p. dr. Jaguczańskiemu za bezinteresowne ofiarowanie orkiestry, która przygrywała w czasie pochodu; Komitetowi Pań i Panów za gorliwą pracę; p. Stefani i Osieckiemu za opiekę nad Kat. Tow. Polek, przybyłemi z Górnego Śląska; p. Kosmali — mistrzowi ceremonji; Głównemu Zarządowi i wszystkim oddziałom Kat. Tow. Polek z Górnego Śląska i z Sosnowca, p. Osieckiej i młodym amatorkom za komedyjkę w czasie akademji; wszystkim organizacjom, związkom i cechom, oraz wszystkim szanownym i czcigodnym zaproszonym gościom, którzy tak licznie się stawili — tą drogą składamy staropolskie „Bóg zapłać".

Zarząd Katol. Tow. Polek na Pogoni.

S. Madeyska
przewodnicząca I Koła Katol. Tow. Polek na Pogoni.

Za znieważenie komornika.

(l) Piotr Jankowski, zamieszkały w Sosnowcu przy ulicy Kossaka 9, zasądzony został za jazdę pociągiem bez biletu przez Sąd pokoju na grzywnę oraz 5 złotych z 15 procentami odszkodowania na rzecz kolei. Po pewnym czasie komornik p. Jan Chrząszcz ... ski otrzymał z sądu nakaz płatniczy i w dniu 30 czerwca br. udał się do mieszkania Jankowskiego, aby ściągnąć owe 5 zł. z procentami. W mieszkaniu zastał tylko córkę skazanego, 20-letnią Stanisławę z Będzina. Gdy komornik zwrócił się do niej o zapłacenie należności, odparła, że nie zapłaci, ponieważ znajomy policjant zapłacił już ją w Sądzie pokoju. Ponadto oświadczyła, że komornika każe wyrzucić za drzwi. Na to p. Chrząszczewski spokojnie, nie unosząc się, zaczął tłumaczyć Jankowskiej, że w Sądzie pokoju zapłacona została grzywna, ale nie odszkodowanie dla kolei. Wówczas ta wykrzyknęła: „Głupi pan jesteś, widziałam mądrzejszych".

Sąd okręgowy w Sosnowcu skazał Jankowską na 2 tygodnie aresztu, biorąc zaś pod uwagę jej niedoświadczenie, wykonanie kary zawiesił na przeciąg dwuch lat.

Kradzież płótna.

Wczoraj między godziną 4 — 5 rano nieznani sprawcy, wybiwszy szybę wystawową i wyłamawszy kratę w sklepie Berka Klajnfera przy ul. Modrzejowskiej 48 w Sosnowcu, skradli 21 sztuki płótna, wartości 700 zł. O kradzieży zawiadomiono policję która zajęła się odszukaniem złodziei.

Kronika Zawiercia.

Kino „Stella“ — „Władczyni Lubanu“.

Jaracz w Zawierciu.

Sensacją dla dzisiejszego w Zawierciu jest przyjazd genjalnego artysty Stefana Jaracza ze swym zespołem, składającym się z artystek i artystów Teatru Narodowego i Teatru Polskiego w Warszawie. Odegraną zostanie znakomita komedja Perzyńskiego pt. „Szczęście Frania“. Początek o godz. 8.15 w kinie „Stella“.

Nazwisko Jaracza mówi samo za siebie. Ostatnio zespół dramatyczny p. Jaracza odbywał tournee po Górnym Śląsku, ciesząc się olbrzymiem powodzeniem, a miarą tych sukcesów jest fakt, że województwo Krakowskie zwróciło się z zaproszeniem do p. Jaracza, aby przyjechał ze swym zespołem do Krakowa.

Rabunek przy pomocy zabawki.

Na idącego torem kolejowym pod Zawierciem, Bronisława Adamczyka, przedwczoraj wieczorem napadł nieznany osobnik i pod groźbą rewolweru zrabował mu 20 złotych. Niezwłocznie wdrożone śledztwo doprowadziło do wykrycia i ujęcia sprawcy napadu, którym okazał się zamieszkały w Zawierciu Franciszek Ziernicki. Napadu dokonał on, korzystając z ciemnego już zmroku przy pomocy rewolweru— zabawki dziecinnej. Aresztowanego Ziernickiego przekazano do dyspozycji sędziego śledczego.

Kronika Olkuska.

Budowa przychodni przeciwgruźliczej.

W Olkuszu rozpoczęto budowę przychodni przeciwgruźliczej kosztem około 15 tys. złotych. Przychodnia ta stanie na placu, ofiarowanym przez Magistrat za łaźnią miejską obok toru kolejowego. W roku bież. mają być doprowadzone mury pod dach, wykończenie zaś całego budynku nastąpi w roku przyszłym. Uruchomienie przychodni nastąpi jednocześnie z uruchomieniem elektrowni miejskiej, skąd czerpany będzie prąd zmienny. Przychodnia stanie sumptem Sejmiku, Magistratu, lekarzy i ze zbiórek ogólnych.

Z Komitetu pow. P. W. i W. F.

W związku z reorganizacją Komitetu powiatowego przysposobienia wojsk. i Wych. fiz. w Olkuszu, zostanie powołany w najbliższych dniach skład Komitetu w osobach: pp. T. Seruga, Kaz. Martyniaka, Z. Rzadkowskiego, Mar. Stankiewicza, Wł. Dubaja, dra R. Zakrzewskiego i Br. Walca. Pozostali członkowie z ramienia Kuratorjum szkolnego i władz wojskowych będą powołani osobno.

Z ruchu wydawniczego.

„OŚWIATA POLSKA“, organ wydziału wykonawczego polskich Towarzystw oświatowych, kwartalnik poświęcony sprawom oświatowo-kulturalnym, a przedewszystkiem działowi oświaty pozaszkolnej. W tych dniach opuścił prasę zeszyt 2—3 z 1927 r., zawierający wysoce interesującą treść, a mianowicie: 1) J. Kornecki: Oświata pozaszkolna w nowym projekcie ustawy o ustroju szkolnictwa, 2) Pokłosie konferencji, 3) Józef Stemler: Ogniska terminatorskie, 4) Jan Kornecki: Stan kultury Polski w świetle cyfr, 5) A. Wichlińska: Działalność polskich Towarzystw oświatowych w r. 1926. 6) Skarb pracy oświatowo-kulturalnej, 7) Materjały oświatowe, 8) Kronika oświatowa, 9) Bibljografja, 10) Przegląd czasopism. Wśród czasopism, poświęconych działowi oświaty pozaszkolnej, kwartalnik „Oświata Polska“ jest jednem z najwięcej wartościowych: poruszone w nim zagadnienia zawierają wiele cennego materjału dla działaczy społeczno-oświatowych, a zainteresują też niewątpliwie i szerszy ogół, któremu nie jest obojętna sprawa walki z analfabetyzmem i praca nad podniesieniem moralnem i intelektualnem społeczeństwa. Prenumerata roczna „Oświaty Polskiej“ wynosi zł. 10. Adres redakcji i administracji: Warszawa, Marszałkowska 153, m. 6.

Reorganizacja Komitetu przysposobienia wojskowego.

TO SAMO, A JEDNAK NIE TO SAMO.

W sali Rady miejskiej w Sosnowcu odbyło się przedwczoraj **walne zebranie powiatowego Komitetu przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego** pod przewodnictwem prezesa Komitetu p. sędziego Hermana.

Po złożeniu przez kpt. Niteckiego sprawozdań z działalności Komitetu, z których wynika, że **gospodarkę w Komitecie prowadzono wzorowo**, zebrani przystąpili do najbardziej drażliwego punktu obrad, mianowicie **do sprawy reorganizacji Komitetu.**

Do grudnia roku ubiegłego istniała w Zagłębiu **Rada przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego.** Rada ta była instytucją naskroś społeczną, czerpiącą głównie dochody z subwencji samorządów z sejmikiem Będzińskim na czele, oraz z zapomóg innych organizacyj społecznych.

W końcu roku ubiegłego nastąpiła w Radzie częściowa reorganizacja przez wprowadzenie kilku członków z urzędu i Rada otrzymała nazwę Komitetu. W dalszym jednak ciągu organizacja miała charakter obywatelski i społeczny, **zasiadali bowiem w niej przedstawiciele samorządów oraz organizacyj sportowych i pól wojskowych.**

Dzięki ofiarności społecznej **wartość majątku Komitetu wynosi obecnie około 77 tys. zł.**

Na przedwczorajszem posiedzeniu zakomunikowano zebranym **zarządzenie wojewódzkiego Komitetu przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego**, które to zarządzenie ukazało się na podstawie rozporządzenia władz państwowych, by obecny prezes **Komitetu przekazał wszystkie agendy tej organizacji p. staroście będzińskiemu,** który będzie z urzędu przewodniczącym nowopowstającego Komitetu, złożonego zgodnie z nowym regulaminem z przedstawicieli władz wojskowych, szkolnych itp. Przedstawiciele ci wejdą w skład Komitetu również z urzędu. Krótko mówiąc **nowopowstający Komitet zatraci charakter społecznej organizacji, a stanie się instytucją urzędową.**

Szkopuł polega na tem, że zarówno instytucje samorządowe jak i inne organizacje społeczne **składały subwencje dla Komitetu jako organizacji społecznej**, w której ofiarodawcy mieli swych przedstawicieli. Obecnie Komitet staje się organizacją wyłącznie państwową, a zatem mimo tej samej nazwy **jest instytucją inną,** niż dotychczas istniejąca, zatem **kwestja przekazania agend przewodniczącemu nowego Komitetu z punktu prawnego wydawałaby się nie tak znów bardzo prosta.** Ale cóż?... Rozkaz nie jest dwuznaczny i większość zebranych na onegdajszem posiedzeniu **postanowiła przekazać majątek nowemu Komitetowi przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego.**

Wielu z mówców zaznaczyło z naciskiem że władze państwowe, nie dały dotychczas istniejącemu Komitetowi **nawet możności wykazania dobrej woli przez dobrowolne przekazanie majątku nowym władzom Komitetu.** Załatwiono to w formie rozkazu bezceremonjalnie.

Po zebraniu złożono serdeczne podziękowanie sędziemu Hermanowi za jego kilkuletnią pracę w Komitecie, a członkowie obozów letnich wręczyli mu pamiątkowy album.

Zasadnicze tezy wychowania fizycznego

UCHWALIŁA KONFERENCJA INSTRUKTORÓW I NAUCZYCIELI.

Staraniem Ministerstwa oświaty odbyła się ostatnio konferencja najwybitniejszych sił instruktorskich i nauczycielskich, pracujących w szkolnictwie na polu wychowania fizycznego na terenie całej Polski.

Obradom przewodniczyli ppułk. Kiliński naczelnik wydziału higjeny szkolnej i wychowania fizycznego w Ministerstwie oświaty i p. Sikorski, naczelny wizytator wychowania fizycznego.

Na program konferencji złożyły się: referaty, lekcje pokazowe z dyskusjami i konferencja wspólna z kierownikami szkół powszechnych, dyrektorami szkół średnich i seminarjów nauczycielskich w Warszawie, oraz wizytatorami higjeny szkolnej z całego kraju.

Tematami referatów były następujące kwestje: karty osobiste młodzieży szkolnej wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego, sport w szkole męskiej i żeńskiej, jego organizacja w szkole i organizacja świąt sportowych młodzieży, rola instruktora wychowania fizycznego, współpraca nauczycieli wychowania fizycznego z lekarzem szkolnym i omówienie rozporządzeń, dotyczących wychowania fizycznego i egzaminów kwalifikacyjnych.

Lekcje pokazowe objęły po raz pierwszy młodzież szkolną od najmłodszej do najstarszej t. j. uwzględniły całą 7-klasową szkołę powszechną. Niektóre popołudnia przeznaczono na zwiedzanie sal gimnastycznych, boisk i urządzeń sportowych w stolicy. Konferencja przyniosła wiele pożytku i zbliżyła poglądy na wychowanie fizyczne nauczycieli instruktorów wszystkich kuratorjów. Między innemi ustaliła konferencja następujące zasadnicze tezy:

1) Wychowanie fizyczne w szkołach **należy oprzeć o system Linga,** rozszerzając jednakże podstawę przez analizę ruchów nietylko ze stanowiska anatomji i fizjologji, lecz także psychologji i pedagogiki eksperymentalnej.

2) W prowadzeniu ćwiczeń gimnastycznych należy posługiwać się wytycznemi, uwzględnionemi w tokach lekcyjnych, zatwierdzonych przez Ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego.

3) Opracowany program lekcji winien być tylko osnową pracy nauczyciela, wątkiem zaś jej sama praca, dostosowana ściśle do tego fizycznego i duchowego nastroju, w jakim się młodzież w danej chwili znajduje.

4) Sport szkolny winien młodzież przygotowywać do zawodów, głównie wieloboju, lecz w sposobie prowadzenia i ostatecznym celu winien się różnić od sportu klubowego tem, że musi harmonizować z wszystkimi innymi środkami wychowawczymi. W myśl tej tezy należy określić typy ćwiczeń i zawodów dla świąt sportowych młodzieży szkolnej w przyszłości.

5) W pracy nauczyciela wychowania fizycznego należy uwzględniać w całej pełni jego indywidualność, celem uniknięcia bezduszcej mechanizacji wychowania fizycznego.

Przestroga dla naszych rzemieślników

PRZED WYBORAMI DO IZB RZEMIEŚLNICZYCH.

W niedługim już czasie wejdzie w życie nowa ustawa rzemieślnicza, zmieniająca poważnie dotychczasowy stan prawny polskiego rękodzielnictwa, tymczasem z przykrością trzeba stwierdzić, iż najwięcej i bezpośrednio zainteresowani w tej sprawie rzemieślnicy chrześcijanie nie doceniają doniosłości tych zmian, co w następstwie musi sprowadzić ujemne następstwa i wpłynie fatalnie na i tak już nieszczególne stosunki w życiu naszego rzemiosła.

Tow. rzemieślnicze robią co mogą. Organizują zebrania i konferencje, celem uświadomienia rzesz rękodzielniczych o znaczeniu nowego ustawodawstwa rzemieślniczego i nawołując do zrzeszenia się i jednolitej akcji w obronie własnej, aliści wysiłki te, przynajmniej narazie, nie dają tak dodatnich wyników, jakby się z uwagi na doniosłość sprawy należało spodziewać

Przedewszystkiem okazuje się, **iż duży odsetok rzemieślników nie należy nawet do cechów.** Zjawisko to starają się niektóre organizacje wyzyskać dla swych celów i widzieliśmy już przykłady, że tych luzaków starali się bądź socjaliści, bądź też sanatorzy przeciągnąć na swą stronę i tym sposobem **wytworzyć ogólny zamęt w świecie rzemieślniczym.** Jednem słowem jest niedobrze, a przy znanej apatji i bierności naszych rękodzielników rodzi się wątpliwość, czy stan ten ulegnie istotnej poprawie.

Dlatego też ku rozwadze naszych rzemieślników trzeba podać kilka danych cyfrowych, dotyczących stosunku rzemieślników chrześcjan i żydów, oraz wykazać **niezwykłą ruchliwość rękodzielników żydów, przygotowujących się do zdobycia odpowiedniego przedstawicielstwa w przyszłych izbach rzemieślniczych.**

W Sosnowcu np. w cechach zrzeszonych **jest przeszło 500 osób, nienależących do cechów również conajmniej tyle,** tymczasem rzemieślników żydów, którym nowa ustawa daje całkowite równouprawnienie, jest **około 1200 osób**, a więc w razie niejednolitego wystąpienia naszych rękodzielników, przewagę mogą uzyskać żydzi.

W innych miastach sąsiednich stosunek jest jeszcze gorszy, to też jeżeli rzemieślnicy nasi nie zdobędą się na solidarną, ściśle skonsolidowaną akcję obronną, zwycięstwo odniosą idący ławą rękodzielnicy żydzi i ci następnie ujmą w swe ręce ster spraw, a nasi **zaczną po niewczasie narzekać i szukać deski ratunku.**

Tutaj chodzi o własną skórę, to też rzemieślnicy winni zrozumieć własny interes i w swych organizacjach przygotowywać się do zbiorowego wystąpienia w obronie swych praw, gdyż w przeciwnym razie przewagę zdobędzie element, z natury już wrogo usposobiony do wszystkiego, co polskie i chrześcijańskie.

Jeszcze jest czas i chodzi o to, aby nie zmarnować go na jałowe dysputy i kłótnie, lecz odpowiednio wyzyskać dla dobra własnej sprawy.

DZIEDZICZNE.

Dziadek do obiecującego wnuka: Więc kochasz się w naszej primadonnie operetkowej?

— Tak dziadku, przecież się o to nie gniewasz?

— Gniewam się? Nie, i ja się w niej kochałem, gdy byłem w twoim wieku.

Program radjowy

PROGRAM RADJOWY

na piątek, dnia 14 b. m.

Warszawa, 1111 m. Godz. 16.40 odczyt p. t. „Telewizja“, wygł. inż. Eugenjusz Porębski. Godz. 17.20 odczyt p. t. „Organizacja pracy w rolnictwie“, wygł. p. Biedrzyński. Godz. 17.45 koncert popołudniowy w wykonaniu orkiestry domrzystów. Godz. 19.15 rozmaitości, wypowie p. Ludwik Lawiński. Godz. 19.30 odczyt p. t. „Turystyka, jako czynnik wychowania fizycznego i moralnego“, wygł. p. Adam Miłobędzki. Godz. 20.15 transmisja koncertu symfonicznego z Filharmonji warszewskiej.

Poznań, 280,4 m. Godz. 12.45 koncert gramofonowy. Godz. 17.45 transmisja koncertu z kawiarni „Wielkopolanka“. Godz. 19.00 nad program. Godz. 19.10 odczyt p. t. „Gdynią do Stokholmu — wrażenie z pierwszej wycieczki polskim statkiem do Szwecji“, wygł. p. Stanisław Kudlicki.

Kraków, 422 m. Godz. 19.00 rozmaitości Godz. 19.30 odczyt p. t. „Przegląd geograficzno - gospodarczy“, wygł. dr. W. Ormicki, asystent uniw. Jag.

Londyn, 361.4 m. Godz. 12.30 recital na organach (transm. z Bishops gate). W programie: Rheinberger, Guilmant, Stiehl. Godz. 20.00 koncert symfoniczny narodowy—transmisja z pałacu narodowego (People's Palace). Program wagnerowski, orkiestra narodowa. Wyjątki z oper: Rienzi, Lohengrin, Tannheuser, Siegfried, Śpiewacy z Norymbergji, Tristan i Izolda. Godz. 22.35 recital na fortepianie.

Frankfurt, 428.6 m. Godz. 20.00 Drugi koncert frankfurckiego „Museumsgesellschaft“: Koncert fortepianowy E-moll, Chopin.

Langenberg, 468.8 m. Godz. 13.10 koncert popołudniowy kapeli policyjnej z Barmen. Godz. 17.00 koncert popołudniowy kapeli Iseglio. Godz. 20.00 transmisja z teatru miejskiego w Dortmundzie „Madame Butterfly“, opera w 3 aktach Pucciniego

Ze świata.

PRZEPŁYNIĘCIE KANAŁU LA MANCHE W 15 GODZINACH.

Drugiej już zrzędu kobiecie udało się przepłynąć kanał La Manche. Jest nią daktylografka londyńska, panna Mercedes Gleitze.

Siedem razy próbowała dzielna sportsmenka dokonać swego „wyczynu“ i zawsze próby kończyły się niepowodzeniem. Dopiero za ósmym razem udało jej się dosięgnąć celu. P. Gleitze wypłynęła dnia 7 bm. rankiem z przylądka Gris-Nez (Francja) i pruła niestrudzenie przez dzień cały fale kanału. Dopiero wieczorem po 15 godzinach 15 minutach przebywania w wodzie, zdołała stanąć na brzegu angielskim w pobliżu Santa Margaret. Dzień cały był wyjątkowo zimny. Nad kanałem unosiła się gęsta mgła. Toteż p. Gleitze ziębła, mimo, że całe jej ciało było pokryte grubą warstwą tłuszczu. Gdy dotknęła stopami lądu brytyjskiego, zemdlała z wyczerpania. Gołąb pocztowy, puszczony tego samego dnia ze środka kanału, i niosący list z wiadomościami o młodej pływaczce, doleciał do Londynu dopiero po 7 godzinach.

NOWY ŚRODEK PRZECIW ASTMIE.

W Londynie na wystawie medycznej, niedawno otwartej specjalnie dla lekarzy i chirurgów przeznaczonej, znalazły się nowe środki lecznicze i ostatnie wynalazki w dziedzinie narzędzi chirurgicznych. Między nowemi lekarstwami zwraca specjalnie uwagę — czytamy w „Manchester Guardian“ — środek nazwany „ephetonin“, który ma jakoby wywołać przewrót w leczeniu astmy. Od ... lat Chińczycy stosowali w tym celu roślinę nazwaną „ma huang“, zaś w ostatnich latach wydzielono z niej alkaloid. Ponieważ roślinę tej niepodobna sprowadzić do Europy, przeto chemicy zaczęli wyrabiać jej alkaloid syntetyczny, który, po odpowiednich próbach okazał się skuteczny. Dalsze doświadczenia w zwalczaniu strasznej choroby tym nowym środkiem są w toku

---

KINO „ZAGŁĘBIE“ dawniej **Kino-Teatr „Udziałowy“.**

Od środy 12 października i dni następne. — Wielki potężny dramat filmowy w 10 aktach

OFIARA PODSTĘPU (CÓRKA WIĘZNIA NR. 113).

Niesamowita akcja — — Wspaniała gra.

W rolach głównych: **AND EGEDE NISSEN, MALY DELSCHAFT, ALFONS FRYLAND.**

Wyroby żelazne wszelkiego rodzaju:

Krótkie towary żelazne, narzędzia, okucia do mebli, wyroby druciane, gwoździe, śruby do drzewa, sprzęte domowe i kuchenne, naczynia alum. blachowe emalj. i cynkowane, broń, amunicja, maszyny do szycia, rowery i części zapasowe polecam w wielkim wyborze. 6563-3

JAN BRZOZOWSKI

SKŁAD BRONI, MASZYN I TOWARÓW ŻELAZNYCH

Tel. 643 Sosnowiec, ul. Modrzejowska 3. Tel. 643.

ZJAZD MAJSTRÓW BLACHARSKICH.

W dniu 16-go b. m. o godz. 1 popołudniu w lokalu T-wa Rzemieślniczego w Sosnowcu przy ul. Sienkiewicza Nr. 8 odbędzie się zjazd majstrów blacharskich cechowych i niecechowych z pow. Będzińskiego, Zawierciańskiego i Olkuskiego.

Obrady będą b. ważne, gdyż dotyczą nowej ustawy rzemieślniczej, więc wszyscy zainteresowani winni się stawić jaknajliczniej. 6595

Syndyk upadłości handlującego Chaima Eisenberga w Sosnowcu zawiadamia, że Sędzia Komisarz masy upadłości stosownie do art. 501 i 502 K. H. wyznaczył sprawdzenie wierzytelności na dzień 25 października 1927 r. Czynność sprawdzenia odbywać się będzie w tym dniu od godz. 10 do 12 w Sądzie Okręgowym w Sosnowcu — pokój Nr. 1 w trybie art. 501 — 508 K. H. w obecności Sędziego Komisarza pomiędzy syndykiem i wierzycielami lub ich pełnomocnikiem sposobem kontradyktoryjnym.

Syndyk upadłości handlującego Chaima Eisenberga

Adwokat E. Kłodnicki, Sosnowiec, Dęblińska L. 7.

Dnia, 13 października 1927 r. 6594

WŁOSÓW wypadanie, łupież, łysienie usuwa „Esencja Chinowo Chmielowa“ i „Mydło Chinowo - Chmielowe“. (z Kogutkiem) Sprzedają apteki i składy apteczne. Główny skład Apteka Gąseckiego, ul. Freta Nr. 16. 5277

Krem Laktolin

kto używa 6557

Ten stale pięknym i młodym bywa

Plam, wągrów i piegów się pozbywa.

Żądać wszędzie!

OGŁASZAJCIE SIĘ w „KURJERZE ZACHODNIM“.

OGŁOSZENIE.

Elektrownia Okręgowa w Zagłębiu Dąbrowskiem S. A. W SOSNOWCU

w celu rozpowszechnienia zastosowania energji elektrycznej na potrzeby domowe i uprzystępnienia korzystania z niej także mniej zamożnej ludności, zamierza ułatwić wykonywanie mniejszych instalacji do światła i do drobnego napędu przy zastosowaniu spłat za instalację

NA RATY MIESIĘCZNE.

Do wykonywania instalacji na raty są upoważnieni instalatorzy koncesjonowani, których adresy można otrzymać w Dyrekcji Elektrowni. Instalatorzy udzielają też wszelkich wyjaśnień potrzebnych.

Przyjęcie zgłoszonej instalacji do wykonania na raty zależne jest od uznania Elektrowni.

Wysokość zbiorowego kredytu jest dostateczna lecz ograniczona. 5236

---

50 zł.

wypłacę osobie, która przyjdzie i odprowadzi do komisarjatu w Czeladzi jednego z bandy kłusowników na gruntach Czeladzkich. 6502

Józef Dulowski Katowice, Rynek 12.

Miód pszczelny lipcowy

KURACYJNY - PRAWDZIWY

pod gwarancją w blaszankach 5 kg. 15 zł., 10 kg 28 zł., 20 kg. 52 zł. 50 gr. wraz z blaszanką i opłatą pocztową wysyła za zaliczeniem pocz. z własnych pasiek

„PATOKA“ Kupczyńce poczta Denysów wojew. Tarnopolskie.

Odsprzedawcom rabat. 6559

Nie ulega wątpliwości, że **mydło „Siła“ jest najlepsze.**

ZA DOSKONAŁOŚĆ zostało wyróżnione srebrnym medalem na wystawie w Katowicach. 6612

Skład Fabryczny T-wa „SIŁA“, ul. Kościelna.

SZKOŁA

pisania i liczenia na maszynach

już otwarta

ale zapisy jeszcze przyjmuje księgarnia „POLONJI“ SOSNOWIEC. Tel. 5.36 6613 Tel. 5.36.

Drobne ogłoszenia.

Posady i prace.

Potrzebna ekspedjentka do wędliniarni, Sosnowiec, Warszawska 14 Kos. 6601-3

Potrzebny chłopiec do posyłek. Zgłosić się do kancelarji teatru miejskiego Sosnowiec 6609

Kupno i sprzedaż.

Budka w halach Rozwoju do sprzedania. Wiadomość: Sosnowiec, Sienkiewicza 6, II p. 653.-4

Do sprzedania dom nowo wybudowany cały wolny. Sosnowiec, ul. Dobra, Władysław Kleszcz. 6599

Sprzedam kozetkę otomanę. Sosnowiec, Kołłątaja 10, oficyna 2 piętro. 6604

Bryczka mało używana prawie nowa do sprzedania bardzo tanio. Sosnowiec, ul. Miła 5 m. 1. 6608

Lokale.

Pokoju z kuchnią dla majstra w okolicach ul. Wiejskiej, Sosnowiec, poszukuje fabryka „Podkowa“. 6597

Potrzebny pokój przy inteligentnej rodzinie z oddzielnym wejściem z meblami lub bez w okolicy ul. Wiejskiej lub Piłsudskiego dla samotnego. Zgłoszenia Sosnowiec, „Kurjer Zachodni“ pod „Samotny“. 6600

Pokoju umeblowanego dla inteligentnego pana poszukuje się w okolicach Sienkiewicza, Targowej i Kościelnej. Oferty sub. „Natychmiast“ do „Kurjera“ w Sosnowcu 65..

Wynajmę 2 pokoje umeblowane parter 1—2 inteligentnym solidnym panom. Sosnowiec, Kościelna ... brama prawo 1—5. 6611

Różne.

20 tysięcy złotych do oddania pod pewne zabezpieczenie. Oferty „Kurjer Zachodni“ Będzin „Ore“. 6585

Klinika „lalek“ Wszelkiego rodzaju reperacje lalek, grzebieni etc. przyjmuje w Zakładzie Fryzjerskim p. Tomczyka, Sosnowiec, ul. Kościelna Nr. 6. 6591

Nauka i wychowanie.

CHCESZ OTRZYMAĆ POSADĘ? Musisz ukończyć kursa fachowe korespondencyjne prof. Sekulowicza. Warszawa, Żórawia 42. Kursa wykładają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów. 6276-17

Zgubione dokumenty.

Garbiec Piotr zgubił książeczkę Kasy Chorych, wydaną przez fabrykę Hulczyńskiego w Zawierciu. 6564-3

Pomiędzy stacją Chęciny, a Sosnowcem skradziono portfel z dowodem osobistym emeryta kolejowego Piotra Gruszczyńskiego nr. 11309. 6576-3

Romuald Guzik zgubił książeczkę wojskową wydaną przez P. K. U. Sosnowiec. 6577

Dawid Josek Langer ur. w roku 1894, Sosnowiec, ul. Dojna Nr. 4, zgubił portfel zawierający różne dokumenty i książeczkę wojskową wydaną przez PKU. w Sosnowcu. 6573-3

Władysław Orlikowski zgubił książeczkę wojskową, wydaną przez PKU. Będzin. 6615

Płonikowski Bonifacy zgubił kartę demobilizacyjną, wydaną przez 66 pułk Kaszubski w Poznaniu. 6606-2

CENY PRENUMERATY:

Prenumerata miesięczna z odnoszeniem do domu lub z przesyłką pocztową

3 Zł. 50 gr.

Prenumerata zagraniczna miesięcznie **5 Zł.**

Cena egzemplarza **20 groszy.**

CENY OGŁOSZEŃ:

Przed tekstem (Pierwsza strona) za wiersz mm 1-łamowy układ 4-szpaltowy	60 gr.
W tekście	36 „
W tekście, w kreatce	50 „
Za tekstem	15 „
Nekrologi w tekście, za wiersz mm. 1-łam. układ 4-szpaltowy (do 50 wierszy)	15 gr.
„ (do 80 „)	25 „
„ (do 100 „)	30 „
„ (ponad 100 w.)	35 „

Drobne ogłoszenia do 20 wyrazów 10 gr. za każdy wyraz, powyżej 20 wyrazów 15 gr. za każdy wyraz. Najmniej 1 zł. Matrymonialne podwójnie 15 gr. za wyraz. Ogłoszenia ozdobne i tłustym drukiem podwójnie. Zagraniczne 100 proc. droższe.

W numerach niedzielnych i świątecznych ceny o 25 proc. droższe. Za terminowy druk, oraz za przestrzeganie miejsca ogłoszeń administracja nie odpowiada.

Każda nowa podwyżka obowiązuje już wszystkie przyjęte ogłoszenia do zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

Ogłoszenia w dodatku ilustrowanym, oprócz 1-ej stronicy, 1 cm.² Zł. 1.50.

Sosnowiec: REDAKCJA: Piłsudskiego Nr. 4. Telef. Nr. 64. ADMINISTRACJA: Dęblińska Nr. 1. Telef. Nr. 73.

Katowice: REDAKCJA i ADMINISTRACJA ul. Andrzeja 13, I p. Telefon Nr. 23-04.

Filje i agentury własne: Będzin, Małachowskiego 7. — Dąbrowa, Sobieskiego 3, telef. 1-25. — Zawiercie, 3-go Maja 27. — Grodziec, Będzińska.

Redaktor: TADEUSZ OPIOŁA. Druk. „Kurjera Zachodniego“ w Sosnowcu, Dęblińska 1. Wydawca Sp. Akc. „KURJER ZACHODNI“.